

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

# Technické řešení a jeho právní ochrana

Současná doba se vyznačuje pokročilou technologií, která se neustále vyvíjí. Téměř každodenně máme možnost se setkávat s inovativními technickými řešeními, ať už například na poli potravinářského, strojního, automobilového či jiného průmyslu. Vývoj technických řešení, představujících v neposlední řadě konkurenční výhodu, s sebou zpravidla přináší také značné investice. Tento příspěvek se proto věnuje možným způsobům ochrany technického řešení pomocí institutů práva duševního vlastnictví, a spolu s ním tak i ochraně vložených investic.

## Rödl & Partner

### I. Vynález - patentová ochrana

Aby mohlo být jakékoliv technické řešení chráněno pomocí patentu, musí naplňovat zákonem[1] stanovené požadavky. Patentován může být tedy pouze takový vynález, který je:

- nový,
- je výsledkem vynálezecké činnosti a
- je průmyslově využitelný.

Za **nový** považuje zákon vynález tehdy, není-li součástí stavu techniky. Stavem techniky se pak rozumí vše, k čemu byl veřejnosti ke dni podání přihlášky vynálezu umožněn přístup. Je přitom irelevantní, zda je přístup k vynálezu umožněn písemnou formou, využíváním vynálezu či jakýmkoliv jiným způsobem. **Výsledkem vynálezecké činnosti** je vynález tehdy, pokud pro odborníka nevyplývá zřejmým způsobem ze stavu techniky. Posledním kritériem „patentovatelnosti“ je **průmyslová využitelnost** vynálezu. Přestože se výklad tohoto kritéria může na první pohled jevit jako neproblematický, vznikají v souvislosti s ním především z pohledu laické veřejnosti často mylné představy. Je tedy třeba zdůraznit, že průmyslová využitelnost vynálezu spočívá na výlučně **objektivním posouzení**. Jedná se o možnost vynález skutečně vyrobit a využít, a to v jakékoliv hospodářské oblasti. Nelze brát zřetel na konkrétního výrobce ani na konkrétní místo či podmínky. Jakákoliv výrobní nepřipravenost, chybějící materiál, míra užitečnosti, praktičnosti či předpokládaná prodejnost je při posuzování průmyslové využitelnosti irelevantní.

Splňuje-li technické řešení veškeré výše uvedené požadavky a je mu udělen patent, je maximální doba trvání patentové ochrany 20 let. To však pouze v případě, že je po uplynutí prvních pěti let každoročně řádně hrazen udržovací poplatek. V této souvislosti je také vhodné upozornit na délku trvání řízení o udělení patentu, která může dosahovat i několika let.

### II. Užitný vzor

Alternativou k patentové ochraně je ochrana technického řešení pomocí užitého vzoru. Jako užitný vzor může být technické řešení chráněno tehdy, pokud je

- nové,
- přesahuje rámec pouhé odborné dovednosti a
- je průmyslově využitelné.

Stejně, jako je tomu u patentů, tak i v případě užitných vzorů je **průmyslová využitelnost** čistě objektivní vlastností daného technického řešení. Technické řešení je průmyslově využitelné tehdy, pokud může být opakovaně využíváno v hospodářské soutěži. Na rozdíl od patentu však technické řešení, které může být chráněno užitným vzorem, nemusí být výsledkem vynálezecké činnosti. Postačí, pokud takové technické řešení **přesáhne rámec pouhé odborné dovednosti**. Také definice **novosti** je o poznání mírnější než u patentu. Technické řešení je nové, není-li součástí stavu techniky ke dni podání přihlášky užitného vzoru. „*Stavem techniky ale podle výslovného znění právního předpisu není zveřejnění výsledku práce přihlašovatele nebo jeho právního předchůdce, ke kterému došlo v posledních šesti měsících před podáním přihlášky užitného vzoru. [...] To znamená, že do šesti měsíců po zveřejnění podstaty technického řešení může být přihláška užitného vzoru podána a předchozí zveřejnění v uvedené lhůtě nebrání naplnění požadavku novosti.*“ [2]

Užitné vzory se zapisují do rejstříku na základě tzv. registračního principu, kdy Úřad zapíše užitný vzor do rejstříku, aniž by zkoumal, zda předmět přihlášky vyhovuje kritériím novosti a tvůrčí úrovně. Úřad tedy zkoumá pouze, zda se jedná o technické řešení, zda je průmyslově využitelné a zda nespadá do výluk z ochrany. V tom je hlavní rozdíl od systému patentového, kdy Úřad zkoumá všechny zákonem stanovené požadavky.

Doba platnosti užitného vzoru je čtyři roky, přičemž může být až dvakrát, vždy o tři roky, prodloužena. Maximální doba platnosti užitného vzoru tedy může být 10 let. Přestože je doba ochrany užitného vzoru kratší, než je tomu u patentu, může užitný vzor představovat výhodnější alternativu patentu. A to zejména s ohledem na výrazně kratší délku trvání řízení o registraci (zpravidla 2 až 3 měsíce od podání přihlášky) a na nižší nároky, které jsou na užitný vzor oproti patentu kladeny.

*„Pokud vlastník řešení nemá zájem na zajištění vlastní průmyslově-právní ochrany a nechce, aby ochrana shodného řešení a výlučné právo k němu byly poskytnuty třetí osobě (konkurenci), musí řešení kvalifikovaně zveřejnit (časopis, veřejná přednáška...). Vzhledem k tomuto zveřejnění se řešení stane stavem techniky a nebude tedy splňovat podmínky pro poskytnutí průmyslově-právní ochrany.“* [3]

### III. Know-how

Nesplňuje-li technické řešení zákonem předepsané náležitosti, a nelze mu tedy poskytnout ochranu pomocí institutů vynálezu či užitného vzoru, případně pokud vlastník řešení nechce, aby pro něho významné řešení bylo zveřejněno, lze na něj vztáhnout ochranu prostřednictvím know-how a utajit jej jako součást obchodní tajemství. Jaké je však právní postavení zmíněného know how? Co si lze pod tímto pojmem představit?

Podíváme-li se do ustanovení § 19 odst. 7 zákona č. [586/1992](#) Sb., o dani z příjmu, v účinném znění, pak nalezneme obrat „[...] výrobně technických a jiných hospodářsky využitelných poznatků (know-how) [...]“. Zákon č. [151/1997](#) Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), v účinném znění, ve svém ustanovení § 17 odst. 1 obdobně hovoří o „[...] výrobně technické a obchodní poznatky (know-how) [...]“. Právní slovník pak k tomuto pojmu uvádí: „*Know-how (jak na to, vědět jak) označuje nepatentované poznatky výrobně-technické, organizační, obchodní, receptury aj. Pojem nemá český ekvivalent. [...] Pojem není jednotně používán ani v teorii, někdy je chápán široce včetně nepatentovaných vynálezů a jiných tvůrčích výsledků*

*vývoje, ale i databází a dat, jindy úzce jen jako výrobní a technologické zkušenosti, které lze řadit do průmyslového vlastnictví. Know-how nemá speciální ochranu, ale může být chráněno jako obchodní tajemství, splňuje-li jeho pojmové znaky, popř. v rámci postihu nekalé soutěže. [...] Know-how lze poskytnout jinému smlouvou [...] nebo tzv. nepravou licenci.“ [4]*

Z daného lze usuzovat, že pod pojmem know-how jako součásti práva duševního vlastnictví si můžeme představit technické řešení, výrobní praxi, konstrukční postupy, nákresy, plány, vzorce a další.

V rámci práva EU se lze také inspirovat nařízením Komise (ES) č. 772/2004, ze dne 7. dubna 2004, o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií. Nařízení v rámci Definic vymezuje i know-how, když tímto rozumí „soubor nepatentovaných praktických znalostí, které jsou získány zkušenostmi a pokusy a (i) které jsou tajné, to znamená, že nejsou všeobecně známé a nejsou snadno přístupné, (ii) které jsou podstatné, to znamená, že jsou důležité a užitečné pro výrobu smluvních výrobků, a (iii) které jsou identifikované, to znamená, že jsou dostatečně srozumitelným způsobem popsány, takže lze prověřit, zda splňují kritéria tajnosti a podstatnosti“.

I když občanský zákoník[5] s pojmem know-how výslovně nepracuje, lze dovodit, že jej zahrnuje do institutu obchodního tajemství, tedy institutu, který ve svém ustanovení § 504 charakterizuje jako „[...] konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.“

## **Autorské dílo**

V neposlední řadě lze prověřit, zda technická řešení mohou požívat ochrany i jako dílo ve smyslu autorského zákona[6], které vzniká již samotným vytvořením a nevyžaduje žádnou registraci. O autorské dílo se jedná tehdy, pokud je způsobilé být objektivně vnímáno jako dílo vědecké, umělecké a literární. Jakákoliv jiná hlediska, jako míra vkusu, komerční úspěch, využitelnost či společenský přínos jsou pro přiznání autorskoprávní ochrany irelevantní. V případě technického řešení by mohla připadat v úvahu subsumpce pod dílo vědecké.

*„V případě vědeckých děl jde o díla, jejichž obsah je naplněn vědeckým postupem a většinou se jedná o literární výtvořky, které jsou charakteristické zejména svým obsahem zahrnujícím zvláštní zpracování výsledků vědecké činnosti, vědecké názvosloví, odbornou analýzu, zvláštní styl, strukturu a argumentaci.“ [7]* Může se jednat například o odborné publikace, prezentace či přednášky. Dále musí být vědecké dílo výsledkem tvůrčí činnosti autora, přičemž autorem může být pouze fyzická osoba. Tvůrčí činnost ve smyslu autorského zákona však není činností technickou.

**Samotné technické řešení, jako výsledek vědeckého zkoumání, tedy není dílem ve smyslu autorského zákona a jako takové dílo tedy nemůže být chráněno.** Autorským dílem taktéž není výsledek vynálezecké činnosti, samotný postup, metoda či princip. Stejný výsledek totiž může být dosažen různými individuálními postupy, a nejde tedy o výsledek tvůrčí činnosti autora.

## **Závěr**

Závěrem lze uvést, že jak český, tak i evropský právní řád poskytuje několik způsobů ochrany nového technického řešení. Je na posouzení každého jednotlivého případu, který z uvedených nástrojů je nejvhodnější, nejlépe reflektuje veškerá specifika daného případu a zaručuje tak nejvhodnější ochranu.



**Mgr. Nora Haapala**  
advokátka, Senior Associate

**Tereza Košková, LL.M. (WU)**

[Rödl & Partner, advokáti, v.o.s.](#)

Platněřská 2  
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111  
Fax: +420 236 163 799  
e-mail: [prag@roedl.cz](mailto:prag@roedl.cz)



---

[1] Zákon č. [527/1990](#) Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, v účinném znění.

[2] ČADA, Karel, 2016. Užité vzory. Věda výzkum [online]. [cit. 27.11.2018]. K dispozici >>> [zde](#).

[3] Úřad průmyslového vlastnictví, 2018. Nejčastější dotazy (FAQ) [online]. Úřad průmyslového vlastnictví [cit. 27.11.2018]. K dispozici >>> [zde](#).

[4] HENDRYCH, Dušan a kol. Právníký slovník. 3., podstatně rozš. vyd. Praha: C.H.Beck, 2009.

[5] Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v účinném znění.

[6] Zákon č. [121/2000](#) Sb., zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), v účinném znění.

[7] ČADA, Karel, 2016. Autorské dílo. Věda výzkum [online]. [cit. 27.11.2018]. K dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatele do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)